

לעלות לארץ-ישראל, ולהציל התורה מעושקיה

מאת הרב ד"ר יצחק ברויער, פראנקפורט — ירושלים

אלקיד". עם ישראל, כנסת ישראל — יצירת כפיו של הקדוש ברוך הוא.

היצירה השלישית — ארץ-ישראל, ארץ הבחירה, אשר הובטחה לאבות ונבחרה לעם ישראל, ואשר רק עליה נאמר מפי הגבורה: „ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית שנה ועד אחרית שנה". שלוש היצירות — אחת הן, מטרה קדושה אחת להן, וכולן קשורות אהדדי. בזמן שגלינו מארצנו, שעה שעם ישראל וארץ ישראל נפרדו זה מזו — נתברר לנו כי המושג „גלות" אינו משמעו רק להיגרש מן הארץ, ואין זה אומר רק שעם ישראל מנותק מארץ מולדתו ומארץ אבותיו, אלא שגם התורה בכבודה ובצמחה יצאה לגלות — „שכינתא בגלותא".

ועכשיו מוחזר לנו, כי רצון ההשגחה העליונה לאחד שוב את שלושת היסודות.

(ה)

הסכנה הנוראה כי ארץ-ישראל „המתחדשת" תתנכר חלילה לתורתנו הקדושה

בשעה זו, ארץ-ישראל, הנבנית מחדש, קוראת אותנו לעזרה. כלל ישראל קורא אותנו לעזרה. כנסת ישראל זקוקה לנו.

התורה הקדושה קוראת אותנו — לבל ניתן, חלילה כי ארץ ישראל המתחדשת, תתנכר כליל לתורה; לבל ניתן שבארץ ישראל יתגבש ישוב ישראלי „חדש", בלי קשר הדוק עם התורה ומורשת אבות.

איך אנו יכולים לסבול זאת, כי בארץ ישראל ילכו עם בני ישראל בדרך תוהו ושולל?

אם לא נשתמש באפשרות זו שישנה עכשיו בארץ למען התורה ולמען ביצור חומת הדת — כי אז לא תוכל הארץ לשאת על שכמה את כל „האלילים" המודרניים, והרי על אודות זאת נהרגו מימים מקדם: „ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה", חס וחלילה...

אם קמים כיום בארץ ישראל חיים חדשים, אם ההשגחה יצרה אפשרויות חדשות לארץ זו; אם אפילו בארץ הקדושה נעשים מעשי-עוול לתורה ולתוקותיה, כי אז עלינו לעלות שמה ולהציל את התורה מידי עושקיה.

כי זאת עלינו לדעת, שגלינו פעם מארצנו לא עליידי גורמים היסטוריים גרידא, רק על-יפי גורת ההשגחה, משום שלארץ-הקודש ניתנה סגולה מיוחדת זו שלא תוכל לשאת לאורך ימים את הקיאה ואת הטומאה ואת המרידה ברצון השם יתברך. כמדומה לי, שגם עיוור עינים לו לראות, י" פועלים כיום בארץ ובעולם, תנאים מיוחדים, המעידים בבירור, כי שונות הן העתים הללו אשר אנו חיים בהן מכל הזמנים שחלפו עד כה.

הרב הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד, מרא דאתרא בירושלים עיר-הקודש הסביר לי זאת:

— אם אחרי תקופה אריכתא של העדר-גשמים תופיע פתאום ברקיע אפילו עננה קטנה — האם לא יחשוב כל אחד: אולי זה סימן ברכה?... האם לא יצפה כל אחד: אולי זה אות מבשר?...

(מתוך קריאה נלהבת שהושמעה בכנס של יראים בקהלת פראנקפורט, ופורסמה כמטאון של אגודת ישראל „הרכנו" בפולין, בשנת תרצ"ח).

רתע? האם אין לנו לעלות ארצה ישראל להתיישב בארץ ולהשמיע משם את קול התורה, ולראות כי אף אין בנו מורד-לב ואנו מוכנים למסירות-נפש למען הקנינים הקדושים!

שוחחתי עם נציגו הכי-נכבד של הישוב הישן בארץ הקודש, הרב הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד, ושמעתי זאת מפיו:

— הדבר קרה לעת התפרצות פרעות של הערבים בירושלים כנגד היהודים. רבים פחדו לעקור לעיר העתיקה דרך „שער דמשק". אז החליט הרב בעצמו, למרות הסכנה הגדולה, לקום וללכת דרך שער דמשק, ועשה זאת מתוך הכרה מלאה, היות ש"חשש, שהדבר יתפזר לרגילות ויהודי ירושלים יפסיקו לעבור דרך השער הזה, ובאופן כזה ילך לאיבוד לעם ישראל חלק מאדמת הקודש בירושלים!

(ד)

שלוש יצירות של הקב"ה בעולמו: לשון-קודש, עם הקודש, ארץ הקדושה

שאלה כבדתי-משקל צריך לשאול את עצמנו: — האם אנו מוכנים באמת למשימה זו ולשוב ארצה ישראל?

שלוש יצירות יצר הקדוש ברוך הוא בעולמו. היצירה הראשונה — כוח הדיבור, לשון הקודש, שזה נקרא „רוח ממלל". כל מחשבות היצירה האלקית של „ששת ימי בראשית" נעשו על-ידי הדיבור: „ויאמר אלקים"; „ויקרא אלקים"; „ויברך אותם אלקים"...

היצירה השניה — זה עם ישראל: „עם זו יצרת לי", עם סגולה, אשר לעת מעמד הר סיני, עם קבלת התורה „ביום הזה נהיית לעם לה'

(א)

כאשר רוח השנאה ליהדות צועדת על פני רחבי תבל

רוח השנאה ליהדות צועדת על פני רחבי תבל כולה. בכל מקומות פזוריהם של נדחי ישראל התנועע האדמה מתחת רגליהם.

כל העמים שמאורעות הזמן מזכירים להם בתוקף, כי בתוכם מתגוררים „יהודים זרים", גולדת בקרבם סטיה והתנגדות. „אומת" העולם מותן להן לעשות את עצמן כפעם בפעם כאילו „שכחו" שיהודים אנחנו — אבל להכיר זאת ולהשלים עם זאת אינן יכולות.

למעלה מכל ספק, שבשביל עמי התבל גלותנו ארוכה יותר מדי... למעלה מכל ספק, כי הנבואה הנוראה שנחרתה לפנינו בפרשת „תזכחה" ובגורה שהובטחה לנו לחיות בין הגויים העוינים: „ואתם בארץ אויביכם" — נתקיימה בנו בדיוק גמור. האם הגלות ארוכה מדי גם עבורנו?

קול מפוצץ מריע מכל אפסי-תבל — והקול מבשר פריצת גדרים ודרך שיבה אל ארץ הקדושה. האם אנו נכונים ומוזמנים לקול זה ולפריצת-דרך זו?

(ב)

קריאת-נועם המושכת לבבות — כאילו ארץ-ישראל בעצמה קוראת

אל הקול מבחוץ מתלווה קריאה של נועם המור שכת לבבות, שנשמעת מתוך ארצנו הקדושה. כאילו גם ארץ-ישראל בעצמה מכריזה וקוראת.

האם צריך לומר, מהי ארץ-ישראל לעם ישראל שומר-התורה? בתור „אבלי ציון וירושלים" יצאו אבותינו לפני מאות ואלפי שנים לארצות נכר; כעין „אבלי ציון וירושלים" חשים את עצמם כל הבנים הנאמנים של עם התורה עד עצם היום הזה.

כאשר באים על היהודי נסיונות קשים ומרים והוא שרוי באבלות — מה הם המלים המנחמות, המכוונות להקל את הצער ואת האבל? „המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים". כך נצטרף הצער האישי הכי-קשה והכי-חזק על מות הקרובים היקרים לו ביותר — לתוך הליגון הכללי הכוללני של עם התורה, המתאבל ללא הפוגות על אבדן ציון וירושלים.

ואם צלצלה השעה של הפלא ההיסטורי, שהזכות המשפטית הרשמית של עמי התבל, חבר הלאומים, הכירה והכריזה אחרי שנות אלפיים על זכותו של עם ישראל לשוב אל ארץ-ישראל — האם אין על העם היהודי, עם התורה, להתפעל מזה מקרב לבו? ואם שומעים אנו ומתבשרים על חיים חדשים שמתעוררים בארץ ישראל, לפחות במובן הגשמי, על שטמות הארץ שמתחילות לפרוח ולהיבנות מחדש, על אדמת-סלעים שנהפכת לארץ פוריה — האם מכל זה יתעוררו לבות היהודים נאמני ה-תורה?

(ג)

ההתעוררות בארץ-ישראל החריפה את „הבניה הערבית" — האם להרתע בגלל זאת?

ואם ההתעוררות בארץ ישראל החריפה את „הבניה הערבית", האם יהדות התורה צריכה להי-